

Směrnice BOZP

o ochraně zdraví – specifická zdravotní rizika (prach, hluk a vibrace)

Vypracoval:	Ing. Kateřina Vanišová
Odsouhlasil:	Ing. Jan Drapáč
Schváleno na poradě Country Managementu dne:	23.8.2021
Publikováno dne:	2.9.2021

Tato směrnice nabývá platnosti a účinnosti dnem publikace.

Vypracováno na základě směrnice HeidelbergCement Health Management – Dust, Noise, and Vibration-verze 1.0. vydané 06/2021, dostupné zde: https://hcgrouppnet.sharepoint.com/sites/intranet-organisation/en-US/Departments/GHS/HC%20Documents/Health%20Management_2021.pdf

Obsah

1	Účel	3
2	Cíl	3
3	Rozsah působnosti	3
4	Role a odpovědnosti	3
5	Nebezpečí	4
5.1	Osvědčené preventivní postupy – Hierarchie kontrol	5
5.2	Posuzování významných změn	6
6	Sledování expozic	6
6.1	Určení kritických prostor	6
6.2	Hodnocení osobní expozice	7
6.3	Průběžné (neustálé) zlepšování	8
6.4	Osobní ochranné pracovní prostředky (OOPP)	8
6.5	Opatření k minimalizaci expozice vibracemi	9
7	Dokumentace sledování zdravotního stavu	10
7.1	Všeobecně	10
7.2	Pravidla pro pracovníky vystavené prachu a dýchatelnému krystalickému oxidu křemíku 10	
7.3	Pravidla pro pracovníky vystavené hluku	11
7.4	Pravidla pro pracovníky vystavené vibracím	12
8	Postup zavedení a kontrola	12
9	Další informace	12
10	Přílohy	12
	Příloha 1: Slovník / Definice	13

1 Účel

Tato směrnice poskytuje odpovědným vedoucím pracovníkům obecná pravidla a stanovuje minimální požadavky na vybrané rizikové faktory související s ochranou zdraví - hluk, prach a vibrace.

Opatření na provozovnách musí být nastavena tak, aby byla v souladu s touto směrnicí. Všechna opatření musí být i v souladu se všemi souvisejícími zákonnými požadavky, stejně tak jako s interními pravidly společnosti HeidelbergCement ČR (dále označovaných jednotlivě též jako „společnost“). V případě, že obecná pravidla a minimální požadavky společnosti jsou odlišná od právních předpisů, pak musí být dodržovány přísnější z těchto předpisů.

2 Cíl

Cílem tohoto dokumentu je zvýšit povědomí o možných zdravotních rizicích a přijetím patřičných postupů pro ochranu zdraví minimalizovat možnost vzniku nemoci z povolání.

Těmito opatřeními jsou zejména:

- identifikace míst s možným vysokým rizikem;
- posouzení míry vystavení prachu, reparabilnímu prachu krystalického oxidu křemičitého-SiO₂, hluku a vibracím;
- výběr vhodných kontrolních postupů k omezení rizik včetně efektivního používání vhodných osobních ochranných prostředků;
- Stanovení odpovídajících preventivních lékařských prohlídek, které umožní včasné odhalení poškození zdraví a definování nápravných opatření.

Stanovením a optimalizací vhodných technických, organizačních a osobních opatření by měl být provoz pro pracovníky co nejbezpečnější.

3 Rozsah působnosti

Tato směrnice je určena pro všechny závody a provozovny společností náležejících do skupiny HC CZ, ve kterých má HeidelbergCement AG majoritu nebo které spadají pod její „management control“.

Dodavatelé pracující pro společnost HeidelbergCement jsou povinni dodržovat požadavky této směrnice a musí být o jejích pravidlech informováni. Mají stejnou povinnost dodržovat veškeré směrnice a postupy společnosti, týkající se jejich práce, stejně jako zaměstnanci a vedení společnosti HeidelbergCement.

4 Role a odpovědnosti

Pro péči o ochranu zdraví existuje jasná definice rolí a odpovědností jednotlivých určených manažerů postupující shora manažerskou strukturou:

Vedení společnosti a místní management

První a nejdůležitější podmínkou pro zajištění udržitelného a trvalého úspěchu všech bezpečnostních opatření, včetně této bezpečnostní směrnice o ochraně zdraví, je viditelné vedení, angažovanost a zapojení představenstva společnosti a místního vedení do problematiky BOZP.

Odpovědní vedoucí zaměstnanci

Odpovědnost za zavedení této směrnice nesou jednotliví vedoucí zaměstnanci daných provozních úseků.

Vedení společnosti se musí ujistit, že má zavedena vhodná a efektivní opatření. Dále má povinnost se ujistit, že všechny osoby jsou řádně seznámeny s pravidly této směrnice a že jsou odpovídajícím způsobem proškoleny.

Obecně musí být smluvně zajištěno, že dodavatelé a subdodavatelé jsou odpovědní za to, že jejich zaměstnanci dodržují níže uvedená pravidla.

Specialisté v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Specialisté v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (odborně způsobilé osoby) podporují, radí, vyzývají a úzce spolupracují s vedením. Zavedení této směrnice je nicméně povinností odpovědného vedení dané společnosti, která za její zavedení nese odpovědnost.

Zaměstnanci společnosti a smluvní strany

- postupují a dodržují bezpečné pracovní postupy s použitím požadovaných osobních ochranných pracovních prostředků;
- oznámí jakékoli zdravotní nebo bezpečnostní riziko, které rozpoznají, svému vedoucímu nebo jinému nadřízenému;
- zajišťují, že zařízení je zkontrolováno a bez vad;
- používají dodané nebo poskytnuté zařízení a bezpečnostní vybavení v souladu s veškerými školeními a pokyny;
- přestanou používat jakékoliv poškozené zařízení a odstaví jej, pokud si myslí, že by jeho používání mohlo být nebezpečné, a ihned informují odpovědného vedoucího, nadřízeného nebo jinou odpovědnou osobu.

5 Nebezpečí

Prach

Materiály a procesy v našich provozech mohou tvořit polévatý prach. Značné vystavení prašnosti může způsobit chronickou obstrukční plicní nemoc (CHOPN). V omezených případech, ve kterých polévatý prach může obsahovat značné množství částic krystalického oxidu křemíku, může dlouhodobé vystavení tomuto prachu způsobit pneumokoniózu (zaprášení plic) a silikózu.

Hluk

Stroje a zařízení v našich provozech mohou vytvářet hlučné pracovní prostředí. Významné vystavení hluku může vyvolat postupnou ztrátu sluchu. Toto riziko roste s intenzitou hluku, délkou jednotlivých expozic a s celkovou dobou vystavení hluku. Extrémní hluková zátěž (např. vzduchové rázy, odstřely, výbuch) může způsobit akutní a trvalou ztrátu sluchu.

Vibrace

Stroje a zařízení v našich provozech mohou být zdrojem vibrací. Vystavení vibracím rukou, paží či celého těla může vyvolat syndrom z vibrací nebo poranění zad. Riziko roste s intenzitou vibrací, délkou jednotlivých expozic a s celkovou délkou vystavení vibracím.

Pokud snížení hluku, prachu či dýchatelné frakce SiO_2 a vibrací není technicky nebo ekonomicky možné:

- musí být přijata organizační opatření, jako je zejména zkrácení doby, po kterou jsou pracovníci v takových místech vystaveni negativním vlivům;
- pracovníci a osoby potenciálně vystavené těmto vlivům musí být vybaveni patřičnými OOPP.

5.2 Posuzování významných změn

Jakákoliv změna pracovního procesu nebo výměna zařízení, které mohou vést k vyšším expozicím prachu, hluku nebo vibracím u pracovníků, podléhá předchozímu posouzení rizik a přijetí opatření ke zmírnění těchto rizik.

Příkladem takových významných změn jsou:

- změna povahy provozu;
- změna metody těžby;
- modernizace nebo instalace nových zařízení (drtič, mlýn, dávkovací zařízení);
- výměna nebo pořízení nových vozidel a mobilních zařízení;
- omezení provozních činností;
- rozšíření provozních činností;
- použití nových materiálů.

6 Sledování expozic

6.1 Určení kritických prostor

Všechna pracoviště, u kterých je předpoklad, že jsou potenciálně nebezpečná z pohledu vystavení prachu, krystalického SiO_2 , hluku nebo vibrací musí být identifikována podle referenčních hodnot na prach, krystalický SiO_2 , hluk nebo vibrace. Místní vedení musí určit referenční hodnoty podle mezinárodně nebo národně uznaných referenčních hodnot. Taková místa jsou označena za „prašná pracoviště“, „hlučná pracoviště“, nebo „pracoviště s nebezpečím vibrací“.

Vedoucí odpovědný za příslušné pracoviště by měl provést předběžné hodnocení a zkontrolovat, jaký je stav zařízení a vybavení a provést preventivní určení míst, kde jsou neakceptovatelné podmínky podle následujících nekvantitativních hodnotících schémat:

Prach	Hluk	Vibrace
Viditelný polévatý nebo usazený prach, významné úniky nebo netěsnosti, nebezpečné plochy, otevřené prašné skládky, prašná nakládka/vykládka	Přítomnost vysoce hlučného zařízení, obtížná možnost dorozumění mluvících osob atd.	Pracoviště, kde jsou staré a špatně udržované stroje a je tam používáno ruční nářadí a místa (např. cesty nebo pracovní plochy jsou plné výmolů, prasklin nebo pokryty úlomky), kde dochází k otřesům a kodrcání

Konečné koncentrace prachu, úroveň hluku a vibrací musí být změřeny za použití odpovídajících způsobů a zařízení, a nikoliv pouhým nekvantitativním hodnocením.

Vzorkovací a měřicí zařízení musí být kalibrované a odpovídat místním nebo mezinárodním standardům a musí být obsluhováni kompetentní obsluhou. Laboratoře, které analyzují obsah polévatého krystalického SiO₂ musí být akreditované. Obecná doporučení je možné převzít z národní či mezinárodní legislativy.

Kritická místa, zvláště ta v uzavřených budovách a uzavřených prostorech, musí být označena trvalým nebo případně dočasným značením včetně upozornění na typ osobních ochranných pracovních prostředků (OOPP), které je zde třeba používat.

6.2 Hodnocení osobní expozice

Určení prašných a hlučných prostor a zařízení s vyššími vibracemi na pracovištích nemusí být samo o sobě dostačující k ochraně pracovníků. Kromě něj by mělo být prováděno také pravidelné hodnocení rizika vystavení prachu, hluku a vibracím u vybraných pracovních pozic a činností. Takové hodnocení je specifické pro každé pracoviště a za jeho provádění je zodpovědný vedoucí odpovědný za dané pracoviště, který je může delegovat na odborně způsobilou osobu.

6.2.1 Fáze 1 – Výběr zaměstnanců pro hodnocení osobní expozice

Hodnocení rizika vystavení prachu, hluku a vibracím by mělo probíhat v zásadě u všech pracovních pozic vyžadujících pobyt v prašných nebo hlučných oblastech nebo na pracovištích se zvýšenými vibracemi. Některé pracovní pozice mohou být vyloučeny z tohoto hodnocení, pokud jsou ze své podstaty považovány za nerizikové z hlediska vystavení škodlivým vlivům (např. správa a administrativa, sklady, laboratoř, dílny atd.). Dále mohou být z hodnocení vyloučeny pracovní pozice, u kterých je míra expozice prachu, hluku či vibracím bezpečná pro drtivou většinu osob (např. dobře navržené expediční místo, lom, kde těžený materiál má méně než 1 % krystalického SiO₂ atd.).

6.2.2 Fáze 2 – Sdružování pracovníků do homogenních expozičních skupin

Není nezbytné provádět měření expozice u každého vybraného zaměstnance (a ani to není doporučováno). Vhodnějším způsobem je sdružit vybrané zaměstnance a/ nebo pracovní pozice s podobnými pracovními povinnostmi, pracovním prostředím nebo podobnou mírou expozice do skupin (homogenní expoziční skupina – „HES“). HES by měla být homogenní co se týká druhu zaměstnání (stálé/ dočasné, denní/ na směny). Vystavení škodlivým vlivům musí být hodnoceno za srovnatelných podmínek.

6.2.3 Fáze 3 – Kvantitativní měření expozice pracovníků

Počet jednotlivců zahrnutých do každé HES závisí na tom, jak různorodá může být doba vystavení vlivům (vysoká různorodost v rámci dané pracovní pozice znamená větší množství vzorků, nízká může znamenat i jen jeden vzorek). V každém případě se expozice pro všechny jednotlivce náležející do stejné HES stanoví jako průměr (u hluku logaritmický průměr) změřených úrovní.

Prach	Hluk	Vibrace
Monitoring prachu a krystalického SiO ₂ ke změření aktuální hodnoty expozice musí být prováděn pomocí osobního vzorkování s délkou vzorkování až do celé směny a přizpůsobený variabilitě dané práce a koncentraci prachu v daném místě.	Měření hluku by mělo být prováděno pomocí integrace hladiny akustického tlaku na pracovišti a doby expozice na každém příslušném zařízení. Před tím, než se uskuteční jakékoli měření, musí být zhodnocen čas expozice, pokud možno po konzultaci s pracovním lékařem (hygienou) a po oznámení (projednání) zástupci zaměstnanců.	Monitoring vibrací by měl být proveden na všech zařízeních, která mohou představovat riziko vystavení vibracím, a mělo by být měřeno za běžných pracovních podmínek. Předtím, než se uskuteční jakékoli měření, musí být zhodnocen čas expozice, pokud možno po konzultaci

	Upřednostňovanou metodou je přímé měření expozice pomocí přenosného integrovaného hlukového dosimetru kompetentními osobami.	s pracovním lékařem (hygienou) a po informování (projednání) zástupce zaměstnanců.
--	--	--

6.3 Průběžné (neustálé) zlepšování

Je-li zaměstnanec vystaven hluku, prachu nebo vibracím v míře, která překračuje přípustný limit, je nutné zavést příslušná opatření.

Nápravná a preventivní opatření (v nástroji AID) mají být zavedena na základě hierarchie kontroly zmíněné výše.

Po zavedení opatření je třeba provést ověření jejich účinnosti. To může vyžadovat častější měření.

6.4 Osobní ochranné pracovní prostředky (OOPP)

Všichni pracovníci, kteří pracují v prašném nebo hlučném prostředí, bez ohledu na délku vystavení škodlivým vlivům, musí být proškoleni o správném používání osobních ochranných pracovních prostředků (OOPP). Pro lepší pochopení správného používání OOPP je třeba doplňovat vstupní školení pravidelnými navazujícími školeními a/nebo krátkými bezpečnostními rozhovory.

Používání OOPP musí být kontrolováno.

Bez ohledu na délku vystavení škodlivým vlivům musí být proškoleni také všichni dodavatelé, třetí strany a návštěvy, které se budou pohybovat v prašném či hlučném prostředí. Musí být rovněž seznámeni s tím, jak používat respirátory, prostředky ochrany sluchu a další OOPP:

Prach	Hluk
<p>Prostředky pro ochranu dýchacích cest musí splňovat příslušné národní nebo mezinárodní standardy.</p> <p>Ochranná dýchacích cest - respirátor musí být minimálně kategorie FFP2 podle EN 149:2001 či podle obdobné normy.</p> <p>Chirurgické roušky nejsou za žádných okolností pro tento účel povoleny.</p> <p>Žádný prostředek ochrany dýchacích cest nezajišťuje ochranu proti koncentracím prachu větším než 30-ti násobek nejčastěji akceptované mezní hodnoty expozice.</p> <p>To znamená, že nikdo nemůže pracovat v takovém prostředí, dokud není činnost ukončena a prach má po dostatečně dlouhou dobu možnost se usadit.</p>	<p>Prostředky ochrany sluchu musí splňovat příslušné národní nebo mezinárodní standardy.</p> <p>Je třeba vybírat a používat takové prostředky pro ochranu sluchu, které umožňují tlumit hluk pod nejvyšší povolenou hladinu hluku, jak je stanovena v právních předpisech dané země.</p> <p>Doporučuje se, aby ochranné prostředky zajišťovaly alespoň útlum hluku o 25 dB SNR* (Signal to Noise Ratio).</p> <p>* Čím je SNR vyšší, tím vyšší je i úroveň utlumení hluku, které ochrana sluchu má.</p>

- Vždy by měla být provedena zkouška, že ochrana dýchacích cest dobře sedí a přiléhá k obličeji a ochrana sluchu je pohodlná a účinná.
- Je-li v dané situaci nezbytné, aby respirátor dobře těsnil, avšak dostatečnému těsnění brání vousy, je vhodné zvolit alternativní prostředek ochrany dýchacích cest.

- Uživatelé by měli při každém použití zkontrolovat, zda jim respirátor sedí.
- Podmínky skladování, funkčnost a údržba OOPP jsou důležité pro zajištění dostatečné ochrany v průběhu času. Pokud se nepoužívají, měly by být všechny OOPP uchovávány v čistém, suchém a uzavřeném prostoru.

6.5 Opatření k minimalizaci expozice vibracemi

Za ochranu pracovníků před vystavením vibracím jsou primárně odpovědni vedoucí pracovníci. Zaměstnanci by jim však měli být nápomocní, a požádat nadřízeného o provedení práce jiným způsobem bez použití vibračního zařízení, je-li to možné. Pokud to možné není, pak je třeba přijmout následující opatření.

Technická opatření:

- Používejte vhodné náradí s nízkými vibracemi.
- Používejte stroje nebo vozidla, která jsou pro daný úkol vhodná (zkontrolujte pokyny výrobce nebo se dotážete u dodavatele).
- Vždy používejte správné náradí tak, aby práce mohla být provedena rychleji a tak, abyste byli vystaveni nižší expozici vibrací.
- Ujistěte se, že řezné nástroje jsou udržovány ostré a tedy zůstávají účinné.

Organizační opatření:

- Při hodnocení pracovních rizik musí být zváženo i riziko vibrací.
- Pokud to je možné omezte čas, po který užíváte náradí nepřetržitě tím, že mezitím uděláte jinou práci.
- Zkontrolujte náradí před použitím a přesvědčte se, že je řádně udržované a opravované. Jen náradí bez vad a celkového opotřebením nebude vykazovat zvýšené hodnoty vibrací.
- Ukládejte náradí tak, aby při příštím použití nemělo příliš studená držadla.
- Přizpůsobte rychlost vozidla podmínkám povrchu, aby nedocházelo k nadměrným nárazům a otřesům.

Osobní opatření:

- Nesvírejte nebo netlačte na nástroj nebo obrobek víc, než musíte.
- Podporujte dobrou cirkulaci krve:
 - Udržujte se v teple a suchu, tedy noste teplé a nepromokavé oblečení.
 - Přestaňte kouřit, nebo kouření omezte, protože kouření snižuje oběh krve.
 - Masírujte si prsty, nebo s nimi při přerušení práce cvičte.
- Oznamte jakékoli problémy s rukama či se zády vašemu nadřízenému nebo lékaři pracovních lékařských služeb.
- Využívejte veškerá opatření, která váš zaměstnavatel přijal, pro minimalizování expozice.

Specifická opatření pro řidiče:

- Pokud to je možné, k omezení vibrací upravte nastavení váhy na sedadle řidiče. Zabráníte tak tomu, že sedadlo při jízdě po výmolech naráží spodkem do zarážky.
- Kdekoli to je možné, upravte pozici sedadla správně tak, abyste měli dobrý výhled, dostatečnou oporu a jednoduše dosáhli na pedály a řídicí páky.
- Řiďte, brzděte, akcelerujte, měňte rychlosti a provozujte připojené zařízení (např. lžící nakladače) plynule a s citem.

- Používejte vnitrozávodové komunikace, abyste se vyhnuli jízdě po nerovném nebo špatném povrchu.

7 Dokumentace sledování zdravotního stavu

7.1 Všeobecně

Provádění preventivních zdravotních prohlídek je nástroj řízení ochrany zdraví při práci, který má za cíl předvídat pracovní a zdravotní rizika ještě před tím, než se objeví nějaké symptomy nebo je zjištěna nemoc z povolání.

Poskytovatel pracovnělékařských služeb je odpovědný za vystavení doporučení (lékařská zpráva), která dává zaměstnavateli, zaměstnancům a jejich zástupcům ve společnosti informace o:

- kategorizaci pracovníků, kteří se účastní zdravotního posouzení;
- požadavcích na zabezpečení zdraví v pracovním prostředí;
- posouzení o zařazení na pracovní pozici s ohledem na zdravotní způsobilost zaměstnance, zda je danou činností schopen vykonávat;
- přehodnocení zdravotní způsobilosti pracovníka a jeho schopnosti vykonávat danou práci po nemoci či úrazu;
- převedení pracovníka na jinou práci, která nejlépe odpovídá jeho schopnostem a zdravotnímu stavu (*pokud tuto možnost zaměstnavatel má*).

Společnosti musí provádět vstupní lékařské prohlídky nových zaměstnanců, aby byla potvrzena jejich schopnost vykonávat danou práci.

Zdravotnická dokumentace vedená o zaměstnanci je důvěrná a musí s ní být nakládáno v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů.

Anonymizovaná a agregovaná data mohou být vedením společnosti analyzována a výsledky vhodně sděleny zaměstnancům a/nebo jejich zástupcům, kteří se zabývají BOZP. V rámci snižování hodnot expozice podle hierarchie nápravných opatření mohou anonymizované výsledky sloužit jako základ pro určení nápravných a preventivních opatření.

7.2 Pravidla pro pracovníky vystavené prachu a dýchatelnému krystalickému oxidu křemíku

Veškerá potřebná vyšetření musí být prováděna lékaři – poskytovateli pracovnělékařských služeb či odbornými lékaři.

7.2.1 Četnost kontrol

Před nástupem nového zaměstnance musí být provedena vstupní lékařská kontrola dle platných právních požadavků vycházejících dle zařazení do kategorie práce u dané pracovní pozice.

Zaměstnanci, kteří mají symptomy onemocnění dýchacího ústrojí, musí kontaktovat okamžitě svého nadřízeného, který jej zašle k smluvnímu lékaři na absolvování mimořádné lékařské prohlídky. Díky tomu může být ihned provedena potřebná lékařská kontrola a nebude odkládána až na dobu plánované periodické lékařské prohlídky. V některých případech se mohou změny vedoucí k chronické obstrukční plicní nemoci (CHOPN) vyvinout tak rychle, že zachycení v delším cyklu kontrol nebude dostatečné.

Zaměstnanci, kteří opouštějí zaměstnání, by měli na pokyn zaměstnavatele podstoupit výstupní lékařskou prohlídku. Vždy by měl smluvní lékař sdělit výsledky předchozích vyšetření zaměstnancům a ty by měli předat tyto informace zaměstnavateli. Pokud se u zaměstnanců objeví jakékoli nové příznaky nemoci dýchacích cest v době zaměstnání, měli by znovu vyhledat smluvního lékaře.

7.2.2 Sběr zdravotních informací o pacientovi smluvním lékařem (anamnéza)

- řídí se platnými legislativními požadavky

7.2.3 Specifické lékařské prohlídky prováděné kompetentním lékařem:

- řídí se platnými legislativními požadavky

7.2.4 Následný postup

Pokud výsledky spirometrie ukazují na významné zhoršení respiračních funkcí nebo se diagnostikuje nemoc CHOPN či silikóza, či existuje podezření na tuto onemocnění, smluvní lékař zašle zaměstnanci k vyšetření ke specialistovi, který jej vyšetří a doporučí další vhodný postup léčby.

Pokud byla zaměstnanci diagnostikována silikóza, musí být vzata do úvahy také otázka, zda byly napadeny klouby či ledviny.

Pokud vstupní lékařská prohlídka naznačuje, že nový zaměstnanec již má plicní onemocnění, pak by měl být informován o expoziční situaci na pracovišti. V těchto případech by mu mělo být sděleno na základě lékařského posudku, že nemůže vykonávat danou práci. Dále se bude postupovat dle místních právních předpisů a musí se zohledňovat principy ochrany soukromí.

V některých případech může být nezbytné změnit práci/pracoviště. Pokud zaměstnanec toto doporučení odmítne, měl by o tom být pořízen záznam a měl by s ním být ukončen pracovní poměr.

7.3 Pravidla pro pracovníky vystavené hluku

Veškerá potřebná vyšetření musí být prováděna lékaři – poskytovateli pracovnělékařských služeb či odbornými lékaři.

7.3.1 Četnost kontrol

Před nástupem nového zaměstnance musí být provedena vstupní lékařská kontrola dle platných právních požadavků vycházejících dle zařazení dané pracovní pozice do kategorie práce.

Následné kontroly musí být prováděny v intervalech kontrol, stanovených dle vyhodnocení míry rizika ztráty sluchu. Určování intervalu kontrol je stanoveno v závislosti na zařazení do výsledné kategorie prací a také se musí zohlednit aktuální zdravotní stav zaměstnance a míra expozice hluku.

Sběr zdravotních informací o pacientovi (anamnéza)

- řídí se platnými legislativními požadavky

7.3.2 Specifické lékařské prohlídky prováděné kompetentním lékařem nebo pod jeho kontrolou:

- řídí se platnými legislativními požadavky

Následný postup

Zaměstnavatel musí zjistit následující:

- Je zaměstnanec vystaven vyšším hladinám hluku, než se původně předpokládalo?
- Je kvalita mapování a hodnocení rizik dostatečná?
- Jsou zavedená ochranná opatření postačující a zaměstnanci jim rozumí?
- Je označení prostor s vysokým hlukem efektivní?

- Mají zaměstnanci přístup ke vhodným ochranným prostředkům, a když je to nutné, řádně je používají?
- Je stanovena maximální doba pobytu na místech, kde je to nutné a zaměstnanci jsou s ní srozuměni?

V některých případech může být nezbytné změnit práci/pracoviště. Pokud zaměstnanec toto doporučení odmítne, měl by o tom být pořízen záznam a měl by s ním být ukončen pracovní poměr.

7.4 Pravidla pro pracovníky vystavené vibracím

7.4.1 Četnost kontrol

Před nástupem nového zaměstnance musí být provedena vstupní lékařská kontrola dle platných právních požadavků vycházejících dle zařazené do kategorie práce u dané pracovní pozice.

7.4.2 Sběr zdravotních informací o pacientovi (anamnéza)

- řídí se platnými legislativními požadavky

7.4.3 Následný postup po obdržení zdravotních výsledků

Zaměstnavatel musí zjistit následující:

- Je kvalita mapování a hodnocení rizik pro dotčené pracovníky dostatečná?
- Jsou zavedená ochranná opatření postačující a zaměstnanci jim rozumí?
- Je označení prostor se zvýšenou úrovní vibrací efektivní?
- Je možné dále snižovat vibrace pomocí technických opatření?

V některých případech může být nezbytné změnit práci/pracoviště. Pokud zaměstnanec toto doporučení odmítne, měl by o tom být pořízen záznam a měl by s ním být ukončen pracovní poměr.

8 Postup zavedení a kontrola

Zavedení a dodržování této směrnice musí být kontrolováno vhodnými prostředky, např. auditem systému managementu BOZP.

9 Další informace

Další související dokumenty můžete najít na intranetu v odkazu „Interní směrnice BOZP“.

<https://hcgrouppnet.sharepoint.com/sites/intranet-cz/cs-CZ/Stranky/Bezpecnost-a-ochrana-zdravi-pri-praci.aspx>

10 Přílohy

Příloha 1: Slovník / Definice

Příloha 1: Slovník / Definice

Lékař <i>Medical practitioner</i>	Lékaři jsou osoby, které jsou akreditovány, mají licenci a/nebo jsou registrovány jako zdravotní specialista splňující zákonné požadavky. Lékaři diagnostikují tělesná a duševní onemocnění, poruchy a poranění a předepisují léky a léčbu na podporu nebo obnovení zdraví.
Pracovní- lékařské služby <i>Occupational health service</i>	Podle Doporučení č. 112 Mezinárodní organizace práce („MOP“), jsou pracovní zdravotní služby službami zřízenými v místě zaměstnání nebo v jeho blízkosti za účelem: <ul style="list-style-type: none"> ▪ ochrany zaměstnanců před zdravotními riziky, která mohou vzniknout při jejich práci nebo podmínkách, za kterých je prováděna; ▪ přispívání k psychickému a mentálnímu přizpůsobení pracovníků, zejména přizpůsobením práce pracovníkům a jejich zařazením na místa, která jsou pro ně vhodná; ▪ přispívání k vytváření a udržování nejvyššího možného stupně fyzické pohody pracovníků. <p>Podle Úmluvy MOP č. 161 má poskytování pracovnílékařských služeb plnit preventivní funkci a má být poskytováno především poradenství pro zaměstnavatele, pracovníky a jejich zástupce, pokud jde o:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ požadavky na vytvoření a udržení bezpečného a zdraví neohrožujícího pracovního prostředí, které vede k udržení tělesného a duševního zdraví; ▪ přizpůsobení práce schopnostem pracovníků s přihlédnutím k jejich tělesnému a duševnímu zdraví.
Hygiena práce <i>Occupational hygienist</i>	Odborníci na hodnocení rizik vystavení škodlivým vlivům, kteří jsou kvalifikováni rozpoznat, ohodnotit a kontrolovat zdravotní rizika na pracovišti. Rozumí tomu, jak chemické, biologické a fyzické vlivy mohou působit na zdraví pracovníků.
Pracovní lékař (lékař pracovního lékařství) <i>Occupational physician</i>	Specialista v oboru pracovního lékařství, který se zaměřuje na prevenci, identifikaci, řízení, léčbu a rehabilitaci. Dokáže fungovat na úrovni přesahující jednotlivé pracovníky a umí zvažovat potenciální dopady napříč pracovníky a pracovním prostředím. Znalosti a dovednosti pracovních lékařů je odlišují od ostatních lékařů.
Expozice prachových částic	Expozice prachových částic se týká hmotnostního podílu celkových respirabilních prachových částic, které jsou vdechnuty. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Expozice je měřena v mg/m³, za celou směnu.
Osobní ex- pozice hluku	Denní expozice pracovníka hluku (za 8hodinovou směnu) s přihlédnutím k průměrné úrovni hluku a času strávenému v každé z pracovních oblastí. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vyjadřuje se v dB(A).
Osobní ex- pozice vibracím	Denní expozice pracovníka vibracím (normalizovaná na 8hodinovou směnu), s přihlédnutím k celkové expozici, ke které dojde během 8hodinové pracovní směny. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Běžně se vyjadřuje jako denní expozice vibracím v m/s² A (8).

Expozice dýchacelných prachových částic krystalického křemíku SiO ₂	<p>Za polévatý prach označujeme ty materiály, které mohou pronikat do dýchacích cest.</p> <p>Osobní expozici dýchacelnému krystalickému oxidu křemičitému se rozumí množství vdechovaného krystalického oxidu křemičitého (SiO₂) v dýchacelné složce prachových částic.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Expozice je měřena v mg/m³, za celou směnu.
Pneumokonióza <i>Pneumocoinosis</i>	<p>Zaprášení plic (pneumokonióza) se vztahuje k řadě onemocnění, která jsou způsobena vdechováním prachu, který poté zůstává v plicích. Většinou je mezi okamžikem, kdy byla osoba vystavena prachu (často po dlouhou dobu), a skutečným nástupem pneumokoniózy velké zpoždění – obvykle 10 a více let. Případy onemocnění, které se nyní objevují, by proto mohly být důsledkem podmínek na pracovišti před více než 10 lety.</p>
CHOPN <i>COPD</i>	<p>CHOPN = Snížená dynamická funkce plic a chronická obstrukční plicní nemoc</p> <p>Vystavení velkému množství prachu, reaktivnímu prachu a krystalickému oxidu křemičitému může vést ke ztrátě dynamické funkce plic, která, když dosáhne určité úrovně, může být diagnostikována jako CHOPN. CHOPN ovlivňuje proudění vzduchu do plic a z plic a způsobuje dušnost, často s chronickým kašlem a hleny, a je důležitou příčinou pracovní neschopnosti, snížené kvality života, a může vést až k úmrtí pacienta.</p>
Silikóza <i>Silicosis</i>	<p>Silikóza je plicní onemocnění související s prachem a hlavní onemocnění způsobené dýchacelným prachem z krystalického křemene. Způsobuje vznik malých, tvrdých jizev, které se objevují na rentgenovém snímku. Diagnóza je proto založena na rentgenovém vyšetření.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Chronická silikóza se obvykle vyvíjí několik let. Je to nejběžnější forma silikózy. Chronická silikóza může vzniknout už při mírných dávkách vdechovaného prachu, avšak obvykle se objeví až po dlouhodobé expozici (více než 10 let). ▪ Akutní silikóza se může vyvinout během krátké doby expozice a může mít fatální následky během několika měsíců či do pěti let od první expozice. Tato forma silikózy se může vyskytnout v případech velmi vysoké expozice a u pracovníků cementáren se nevyskytuje. <p>Hlavními příznaky jsou kašel a dýchací potíže. Zaměstnanci se silikózou mají větší riziko vzniku tuberkulózy a rakoviny plic a může se u nich vyvinout také onemocnění ledvin, artritida a související nemoci.</p>
Vibrace přenášené na ruce <i>Hand-arm vibration (HAV)</i>	<p>Vibrace rukou a paží jsou vibrace přenášené do rukou a paží pracovníka. Mohou pocházet z nářadí držené v rukou (jako jsou brusky nebo sbíječky), rukama vedeného zařízení (sekačka na trávu, spárové pily na asfalt či beton) nebo z držení materiálu, který je opracováván (stojanové brusky, kovací kladiva).</p> <p>Vibrace rukou/paží mohou být příčinou závažného poškození zdraví (bolestivé a omezující poruchy cév, nervů a kloubů).</p> <p>Pravidelné a časté vystavení vibracím rukou/paží může vést ke dvěma formám trvalého poškození zdraví známých jako:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Raynaudův syndrom - Hand-arm vibration syndrome („HAVS“) <ul style="list-style-type: none"> <u>Mezi symptomy a příznaky HAVS patří:</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ brnění a necitlivost v prstech, které mohou mít za následek neschopnost vykonávat drobnou manuální práci (například sestavování malých součástek) nebo zvládat běžné každodenní úkoly (například zapínání knoflíků); ○ ztráta síly v rukou, která by mohla ovlivnit schopnost bezpečně pracovat; ○ zblednutí prstů a jejich následné červenání, bolestivost při zotavení, snížení schop-

	<p>nosti pracovat v chladných nebo vlhkých podmínkách, např. venku.</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Syndrom karpálního tunelu - Carpal tunnel syndrome („CTS“) <u>Symptomy a příznaky syndromu karpálního tunelu CTS mohou také zahrnovat:</u><ul style="list-style-type: none">○ brnění, necitlivost, bolest a slabost v rukou, které mohou narušovat práci a každodenní činnosti a ovlivnit schopnost pracovat bezpečně. <p>Příznaky obou onemocnění mohou přicházet a odcházet, ale při déletrvajícím vystavení vibracím se mohou objevovat častěji a intenzivněji a způsobovat bolesti, úzkost a poruchy spánku. To se může stát už po několika měsících expozice, ve většině případů k tomu však dochází během několika let.</p>
<p>Celkové vibrace <i>Whole body vibration (HBV)</i></p>	<p>Celkové vibrace jsou vibrace přenášené na celé tělo chvěním nebo otřesy těla přes nosnou plochu (obvykle sedadlo nebo podlahu), například vibrace při řízení a jízdě vozidlem po nezpevněné silnici, řízení zemních strojů nebo při stání na konstrukci připevněné k velkému, výkonnému a pevnému stroji, který rázuje nebo vibruje.</p> <p>Vibrace působící na celé tělo mohou způsobit únavu, silné bolesti zad (poškození obratlů a plotének, vazy uvolněné chvěním), žaludeční potíže, bolesti hlavy, ztrátu rovnováhy a „třas“ krátce po nebo během expozice.</p>